

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

24 בנובמבר 2008

420

כ"ו בחשוון התשס"ט

עמוד

244 הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 113), התשס"ט-2008

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 113) (פנסיה מוקדמת), התשס"ט-2008

1. תיקון סעיף 3345 ב-345

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי "בכפוף להוראות סעיף קטן (ג)" יבוא "סעיף 348(א)";

(2) בסעיף קטן (ג), פסקה (1) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

מכן הכנסותיו מפנסיה מוקדמת ולבטוח הכנסותיו האחרות. סדר חיוב ההכנסות האמור יוצר טירחה רבה למבוטחים ועומס מינהלי לא מבוטל. זאת מאחר שההכנסות מעבודה, מעסק, ממשלח יד ומהכנסות אחרות הם הכנסות הנתונות לשינויים, להבדיל מהכנסה מפנסיה מוקדמת שהיא הכנסה יציבה וקבועה. זאת ועוד, מרבית המעסיקים מצויים ממילא בקשר רציף ומבצעים תאומים שוטפים מול המוסד לביטוח לאומי, מה שאין כן לגבי משלמי פנסיות. הפועל היוצא מכך הוא כי מרבית מקבלי הפנסיות המוקדמות, שיש להם מקור הכנסה נוסף, נדרשים לערוך תיאום דמי ביטוח מול המוסד לביטוח לאומי בעצמם, עניין שיכול היה להימנע אילו סדר החיוב היה הפוך.

מוצע לפיכך, לשנות את סדר חיוב הכנסותיו השונות של מבוטח לעניין תשלום דמי ביטוח, כך שהכנסה מפנסיה מוקדמת תמוקם ראשונה בסדר החיוב, ורק לאחריה הכנסה מעבודה. באופן זה, יוכל המוסד לביטוח לאומי לערוך את התיאומים באופן אוטומטי, כך שההכנסה הקבועה של המבוטח – הכנסתו מפנסיה מוקדמת, תילקח בחשבון ראשונה, ולאחר מכן יחויב אותו מבוטח בעד הכנסתו הנוספת, ורק בגין ההפרש שבין הכנסותיו מהפנסיה המוקדמת – להכנסה המרבית הקבועה לגביו בחוק.

לפסקאות (1) עד (3)

כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, קובעות הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 3345 לחוק, את הסייגים לכלל הקבוע בסעיף קטן (ב) של אותו סעיף שלפיו חובת תשלום דמי הביטוח חלה על מלוא סכום ההכנסה מפנסיה מוקדמת. כל זאת, בהתבסס על סדר חיוב ההכנסות הקבוע בתקנות 13 עד 15 לתקנות ההוראות המיוחדות, שפורט לעיל.

לפי הסייג הקבוע כיום בסעיף קטן (ג)(1), לעניין תשלום דמי הביטוח יילקח בחשבון רק חלק ההכנסה מפנסיה מוקדמת אשר "משלים" את סך הכנסותיו של אותו מבוטח להכנסה המרבית הקבועה לגביו בלוח י"א. לפי הסייג הקבוע בסעיף קטן (ג)(2), יילקח בחשבון סכום העולה על מלוא ההכנסה מפנסיה מוקדמת, עד לשיעור ההכנסה המזערית הקבועה בפרט 3 בלוח י"א, וזאת כאשר למבוטח משתלמת פנסיה מוקדמת בסכום הנמוך מההכנסה המזערית האמורה.

סעיף 1 פרק ט"ו לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק), קובע הוראות לעניין תשלום דמי ביטוח. סעיף 348 לחוק שעניינו "סכום מרבי, סכום מזערי וסכום שלא יובא בחשבון" קובע כי לא יובא בחשבון סכום ההכנסה של מבוטח העולה על הסכום המרבי הקבוע לגביו בלוח י"א. כן קובע הסעיף כי מבוטח שאין לו כל הכנסה או שהכנסתו נמוכה מהסכום המזערי הקבוע לגביו בלוח י"א, ישתלמו בעדו דמי ביטוח כאילו סכום הכנסתו היה הסכום המזערי האמור.

סעיף 3345 לחוק, שעניינו הכנסה מפנסיה מוקדמת, נחקק בתיקון מס' 68 לחוק, בסעיף 21 לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2004. הוראות סעיף זה קובעת כי מבוטח לפי פרק י"א, דהיינו תושב מעל גיל 18 (להלן – מבוטח) אשר משתלמת לו, מכוח חיקוק או הסכם עבודה, פנסיה, בטרם הגיעו לגיל פרישה (להלן – פנסיה מוקדמת), חייב בתשלום דמי ביטוח בעדה. זאת להבדיל מפנסיה המשתלמת לאחר גיל פרישה, אשר בהתאם להוראות סעיף 351 לחוק אינה חייבת בתשלום דמי ביטוח.

סעיף 3345 לחוק קובע, כי חובת תשלום דמי הביטוח חלה על מלוא סכום הפנסיה המוקדמת, בכפוף לסייגים המפורטים בסעיף קטן (ג). כן קובע הסעיף כי שיעור דמי הביטוח שישולם בעד הפנסיה המוקדמת יהיה זהה לשיעור דמי הביטוח שמשלם עובד משכר עבודתו (למעט התשלום בעד ענף האבטלה, שאינו רלוונטי למבוטח שפרש מעבודתו), ולא השיעור הקבוע בסעיף 337(א)(2) לחוק, הדין בשיעור דמי הביטוח שבו חייב כל מי שאינו עובד.

סעיף 3345 לחוק נחקק במטרה להחליף את ההוראה הקבועה בתקנה 12 לתקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), התשל"א-1971 (להלן – תקנות ההוראות המיוחדות), אשר קובעת הסדר שונה לגבי תשלום דמי הביטוח מפנסיה מוקדמת.

כאשר למבוטח הכנסה מכמה מקורות, קובעות תקנות 13 עד 15 לתקנות ההוראות המיוחדות, את הסדר שבו סך כל ההכנסות יובאו בחשבון לעניין תשלום דמי הביטוח. לפי סדר זה יובאו בחשבון קודם כל הכנסותיו של עובד משכר עבודתו, לאחר מכן הכנסותיו מעסק או ממשלח יד, לאחר

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשס"ט, עמ' 85.

"(1ג) עלה סכום ההכנסות של מבוטח, שאינן הכנסות מפנסיה מוקדמת, החייבות בתשלום דמי ביטוח (בסעיף קטן זה – הכנסות אחרות), על ההפרש שבין ההכנסה המרבית הקבועה לגבי בלוח י"א לבין הכנסתו מפנסיה מוקדמת, יובא בחשבון, לענין תשלום דמי הביטוח לפי הוראות סעיף זה, סכום ההכנסות האחרות שאינן עולה על ההפרש האמור";

(4) בסעיף קטן (ה) –

(א) בפסקה (1), במקום "הכנסתו מפנסיה מוקדמת" יבוא "הכנסותיו מהמקורות המפורטים בסעיף 1(2), (2) ו-(8) בפקודת מס הכנסה";

(ב) בפסקה (2), במקום "מהמקורות המפורטים בסעיף 1(2), (2) ו-(8) בפקודת מס הכנסה" יבוא "מפנסיה מוקדמת", במקום "מפנסיה מוקדמת" יבוא "מהמקורות המפורטים בסעיף 1(2), (2) ו-(8) בפקודת מס הכנסה" ובמקום "מהמקורות האמורים" יבוא "מפנסיה מוקדמת".

2. תחילתו של סעיף 345 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, ביום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009) (להלן – יום התחילה) והוא יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 345(ה) לחוק קובע, בפסקה (1) שלו, סייג להוראה האמורה בסעיף 345(ב) לחוק וקובע כי השיעור המופחת הקבוע בטור ד', לא יחול על הכנסה מפנסיה מוקדמת לגבי מי שיש לו בנוסף גם הכנסות מעבודה או מעסק או ממשלח יד (להלן – הכנסות אחרות). פסקה (2) של סעיף 345(ה) לחוק מצמצמת את הסייג הקבוע בפסקה (1) וקובעת כי כאשר סכום הכנסותיו האחרות של מבוטח, נמוך מ-60% מהשכר הממוצע, יחול השיעור המופחת על סכום הכנסתו מפנסיה מוקדמת, "המשלים" את סך כל הכנסותיו של אותו מבוטח ל-60% מהשכר הממוצע.

מאחר שכמפורט לעיל, מוצע לתקן את סדר חיוב ההכנסות כך שהכנסה מפנסיה מוקדמת תובא בחשבון ראשונה מבין הכנסות המבוטח, מוצע לתקן את פסקה (1) של סעיף קטן (ה) ולהחיל שיעור מופחת על הפנסיה המוקדמת במקום על הכנסותיו האחרות, לאור הפיכת סדר החיוב.

כמו כן, מוצע לתקן את פסקה (2) של סעיף קטן (ה) ולהתאים את הוראותיה להפיכת סדר החיוב, כך שאם סך הכנסתו של מבוטח בחודש מסוים נמוכה מ-60% השכר הממוצע, יחול השיעור המופחת על סכום הכנסתו מעבודה או מעסק או ממשלח יד "המשלים" את סך הכנסותיו של אותו מבוטח ל-60% מהשכר הממוצע.

סעיף 2 מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע יכנסו לתוקפן החל ביום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009), וזאת כדי לאפשר היערכות של המוסד לביטוח לאומי לשינוי סדר חיוב ההכנסות לענין תשלומי דמי ביטוח. כמו כן, מאחר שמדובר בהכנסות שנתיות של עובד עצמאי והכנסות של מי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, מוצע להחיל את הוראות החוק המוצע בתחילת שנת המס הקרובה.

שינוי סדר חיוב ההכנסות, באופן המוצע להלן, מייתר את הוראת סעיף קטן (1)(ג). עם זאת, למען הסר ספק מוצע להוסיף בסעיף קטן (ב) הוראה המבדירה כי הוראת סעיף 348 לחוק (הקובעת תקרה לחיוב בדמי ביטוח) מוסיפה לחול גם על הכנסה מפנסיה מוקדמת, כפי שהיא חלה על כל הכנסה אחרת.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (1ג) המוצע, כי לאחר שנלקחה בחשבון הכנסה מפנסיה מוקדמת, יילקחו בחשבון שאר הכנסותיו של מבוטח עד הסכום אשר "משלים" את סך הכנסותיו של אותו מבוטח להכנסה המרבית הקבועה לגבי בלוח י"א. הוראה דומה היתה קבועה בענין הכנסה מפנסיה מוקדמת בסעיף קטן (1)(ג) שמוצע לבטלו ועם הפיכת סדר החיוב, נדרש לקבוע אותה עתה לגבי הכנסותיו האחרות של המבוטח.

וזה נוסחו של סעיף קטן (1)(ג) שמוצע לבטלו:

"עלה סכום הפנסיה המוקדמת שמשלמת למבוטח על ההפרש שבין ההכנסה המרבית הקבועה לגבי בלוח י"א לבין שאר הכנסותיו החייבות בתשלום דמי ביטוח, יובא בחשבון, לענין תשלום דמי הביטוח לפי הוראות סעיף זה, סכום הפנסיה המוקדמת שאינן עולה על ההפרש האמור"

לפסקה (4)

בהתאמה לתיקון סעיף קטן (1ג) לעיל, מוצע לתקן את סעיף 345(ב) לחוק, כפי שהוסבר בחלק הכללי של דברי ההסבר, סעיף 345(ב) לחוק קובע כי שיעור דמי הביטוח החל על פנסיה מוקדמת, וזה לשיעור דמי הביטוח שמשלם עובד כמפורט בטור ד' שבלוח י" (למעט השיעור בעד ענף האבטלה). לוח ד' קובע שיעור דמי ביטוח מופחת על חלק ההכנסה של מבוטח שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע במשק (להלן – שיעור מופחת).

